

GEMEENTE BOEKEL

GEWIJZIGD VOORSTEL AAN DE RAAD

(wijzigingen zijn geel gearceerd)

Datum : 12 juni 2017

Voorstel van : college van burgemeester en wethouders

Onderwerp : Plan van aanpak transformatie jeugdhulp (gewijzigd voorstel)

Samenvatting:

Het “wringt” als het gaat om het inrichten van de jeugdhulp en daarom zijn dringende maatregelen nodig om tot betere zorginrichting te komen en de uitgaven beter te beheersen. Ook is onderkend dat regionale gemeenten en jeugdhulpaanbieders vaart moeten maken met de transformatie jeugdhulp en aan de slag moeten met een aantal urgente transformatieopgaven waarbij het gaat om “opbouw, ombouw en afbouw” van de zorg.

Gezamenlijke ambities moeten leiden tot aanpassing van het zorglandschap jeugdhulp. Maar ook de knelpunten met betrekking tot inkoop jeugdhulp dienen opgelost te worden. Om een nieuw zorglandschap te realiseren, is het nodig dat aanbieders en gemeenten werken aan de opbouw van dit landschap terwijl de huidige winkel open blijft. Het effect van de transformatie is het doorontwikkelen van het zorglandschap waarin het perspectief van ouders en jeugdigen leidend is, jeugdigen passende hulp ontvangen en waarbij thuis wonen het uitgangspunt is.

Om opbouw en ombouw te realiseren, voordat afbouw kan plaatsvinden, is in 2017 en 2018 een eenmalige financiële impuls nodig. Daarmee moet de zorg vanaf 2019 goedkoper kunnen gaan worden. De totale benodigde middelen voor gemeente Boekel in 2017 en 2018 zijn € 196.432,-- en € 158.901,--. Dit is inclusief de benodigde versterking van de lokale toegang en dus een extra investering (aan de voorkant) in het basisteam jeugd en gezin. Dit is geheel in lijn met de transformatieopgaven

De kosten zijn voor een klein deel te dekken uit bestaande middelen maar voor het overgrote deel dienen nieuwe middelen ingezet te worden. Door nu te investeren zien we op de middellange termijn een inderdieneffect. De verwachte afbouw voor gemeente Boekel is in 2018 -/- € 51.427,--

Gemeente Boekel is kritisch ten aanzien van de snelheid waarmee de middelen worden opgehoogd maar onderschrijven de gekozen richting. We adviseren daarom middelen beschikbaar te stellen en het proces nadrukkelijk te monitoren.

Voorgesteld besluit :

1. Kennisnemen van het plan van aanpak transformatie jeugdhulp
2. Extra budgetten beschikbaar stellen in 2017 (€ 196.432,--) en 2018 (€ 158.901,--) om de meest prangende knelpunten in het zorglandschap op te lossen en om de transformatieslag “opbouw, ombouw en afbouw” regionaal en lokaal mogelijk te maken, en deze extra uitgaven dekken uit de reserve sociaal domein.

Inleiding/probleemstelling:

In het najaar van 2016 constateerden gemeenten en jeugdhulpaanbieders, dat het “wringt” als het gaat om het arrangeren van de jeugdhulp en dat er dringend maatregelen nodig waren om tot betere zorgarrangering te komen en de uitgaven beter te beheersen. Daarbij is ook onderkend dat gemeenten en jeugdhulpaanbieders in de regio vaart moeten maken met de transformatie en aan de slag moeten met een aantal urgente transformatieopgaven. Het gaat daarin om “opbouw, ombouw en afbouw”. De te nemen

maatregelen zijn in eerste instantie opbouw en ombouw maatregelen, die gevolgd worden door afbouw van jeugdvoorzieningen. Een voorbeeld is de “verkeerde bedproblematiek”. Daar kan pas een einde aan gemaakt worden als het betere alternatief voorhanden is.

Jeugdhulpaanbieders en gemeenten hebben de afgelopen maanden in nauwe samenwerking hard gewerkt om de door de bestuurders geïdentificeerde transformatie-opgaven uit te werken tot concrete plannen. Ook is er een beter beeld ontstaan van de huidige knelpunten in de contractering en wat nodig is om de ramingen beter aan te laten sluiten op de cijfers van het feitelijke gebruik van jeugdhulp vanuit alle disciplines van de afgelopen jaren. De resultaten zijn verwerkt in bijgaand ‘Plan van aanpak transformatie Jeugdhulp’ die u ter besluitvorming wordt aangeboden.

Relatie met eerdere besluitvorming:

In een raadsinformatiebrief van januari j.l. (bijlage 1) is uw raad al geïnformeerd over deze “ombouwoperatie” en de noodzaak voor een eenmalige financiële impuls.

Beoogd resultaat:

Bijgaand plan van aanpak (bijlage 2) bevat maatregelen om enerzijds het zorgveld in overeenstemming te brengen met de daadwerkelijke realiteit en anderzijds maatregelen om het zorgveld in de volle breedte te transformeren.

Bestuurders in onze regio Noordoost Brabant, hebben op 10 april jl. met elkaar vastgesteld dat dit de maatregelen zijn die we in gang moeten zetten om op korte en langere termijn jeugdigen de juiste hulp te kunnen bieden. Het gaat om regionale en lokale maatregelen en een succesvolle transformatieslag is van beide afhankelijk.

De 16 gemeenten in de regio Noordoost Brabant besluiten in juni/juli 2017 over:

- Het aanpassen van de budgettaire kaders voor de inkoop 2017 en 2018 om de meest prangende knelpunten in het zorglandschap jeugdhulp te kunnen oplossen
- Het beschikbaar stellen van extra budgetten om de transformatieslag “opbouw, ombouw en afbouw” regionaal en lokaal mogelijk te maken
- Het oppakken van lokale en (sub) regionale uitvoering van deze transformatie opgaven

Qua opbouw begint het plan van aanpak met een korte terugblik op eerder genomen besluiten en schetst het de context, zowel inhoudelijk als financieel. De kern van het plan bestaat uit drie onderdelen

- Blok 1. Autonome ontwikkelingen en oplossingen knelpunten zorglandschap.
Dit blok bevat maatregelen om de contractering in overeenstemming te brengen met de huidige realiteit. Het gaat om onderdelen waarover de regio eerder al besloten heeft of waar gemeenten als regio geen invloed op hebben maar die wel financiële gevolgen hebben (autonome ontwikkelingen). Daarnaast gaat dit blok om uitgaven die gemeenten nu in de regio al doen om te zorgen dat de hup die nodig is ook beschikbaar is, maar die gemeenten tot nu toe niet hadden geraamd bij de regionale contractering specialistische jeugdhulp.
- Blok 2. Vier regionale majeure transformatieopgaven.
Vier majeure regionale transformatie opgaven sluiten aan bij de ambities zoals die al geformuleerd zijn in het Functioneel Ontwerp transitie jeugdzorg in 2014. Deze maatregelen zijn nodig om de transformatieslag te maken. De vier regionale transformatieopgaven dragen bij aan een evenwichtig zorglandschap met als doel de best passende jeugdhulp voor alle jeugdigen in de regio Noordoost Brabant. De benodigde investeringen voor het realiseren van op- en ombouw en de rendering hiervan in afbouw zijn omschreven.
- Blok 3. Overige ontwikkelingen.
Het gaat hier om een samenwerkingsverband van kleine aanbieders, ontwikkelingen met betrekking tot Veilig Thuis en onderzoek financieringssysteem. Naast de vier regionale opgaven zijn er deze ontwikkelingen die nadere aandacht en investeringen vragen.

Naast een aantal regionale zaken is het ook noodzakelijk om de komende tijd een lokaal plan te maken met aandacht voor preventie, versterking voorliggend veld/basishulp en verbetering toegang. In onze gemeente zal dit worden opgepakt in samenhang met de afspraken die gemaakt moeten worden met Ons Welzijn.

Argumenten:

1.1. Gezamenlijke ambities moeten leiden tot aanpassing van het zorglandschap jeugdhulp

De ambities zoals in het plan van aanpak zijn opgenomen, zijn niet nieuw en al geformuleerd bij de start van de decentralisatie. Gemeenten en aanbieders hebben samen erkend dat de benodigde transformatie de eerste jaren nog onvoldoende tot stand gekomen is. Door het opstellen van een gezamenlijk plan van aanpak wordt verwacht dat er daadwerkelijk iets gaat veranderen. Het plan van aanpak gaat uit van

opbouw, ombouw en afbouw van jeugdvoorzieningen en maatregelen die nodig zijn om het zorglandschap van de jeugdhulp te transformeren zodat de juiste hulp kan worden geboden terwijl de uitgaven beheersbaar blijven. De thema's zijn:

- Wonen doe je thuis
- Regionale zorg waar het kan
- Complexe casuïstiek
- Toegang op sterkte

2.1. Knelpunten met betrekking tot inkoop jeugdhulp dienen opgelost te worden

Bij de vaststelling van het inkoopbesluit 2017 – 2020 (bijlage 3) is op basis van de destijds beschikbare informatie (realisatie t/m mei 2016) een flinke stap gezet naar meer onderbouwde lumpsum budgetten en een betere dekking van vraag en aanbod. Zoals eerder aangegeven, constateren gemeenten dat door verdere ontwikkelingen in 2016 op dit moment (maart 2017) vraag en aanbod toch dermate uit de pas gaan lopen dat tussentijds bijstellen gewenst is. Deze bijstellingen zijn noodzakelijk in 2017 en 2018 de gespecialiseerde jeugdhulp voor de jeugdigen van onze gemeenten te kunnen garanderen. Uiteraard kunnen deze maatregelen niet los gezien worden van de urgente regionale transformatie opgaven; daar vindt de structurele aanpak van de knelpunten plaats.

Er zijn autonome ontwikkelingen zoals de hogere realisatie op het Landelijke Transitie Arrangement (LTA), aanwending extra Rijksmiddelen Wet Langdurige Zorg (WLZ) voor het contracteren van extra volume voor deze doelgroep en een reservering voor jeugdigen waar overgangsrecht van toepassing is. Daarnaast zijn maatregelen nodig om te zorgen dat de specialistische jeugdhulp die nodig is, ook beschikbaar is. Hiermee lossen we de huidige knelpunten in het zorglandschap op, zoals bijvoorbeeld het verkorten van wachttijden. Een andere maatregel, is het onderbrengen van de lokale inkoop van jeugdhulp in natura, ofwel bypasses door gemeenten, bij de regionale contractering specialistische jeugdhulp waardoor deze beter kan aansluiten bij de lokale vraag naar zorg. Dit vraagt een ophoging van het regionale budget waarvoor, aansluitend op de lokale behoefte, bestaande aanbieders, aanbieders met raamovereenkomsten en waar nodig nieuwe aanbieders gecontracteerd worden.

2.2. Opbouw, ombouw en afbouw moet deels tegelijkertijd plaatsvinden.

Om een nieuw zorglandschap te realiseren, is het nodig dat aanbieders en gemeenten werken aan de opbouw van dit landschap terwijl de huidige winkel open blijft. Dit vraagt om een financiële impuls om opbouw en ombouw te realiseren, voordat afbouw kan plaatsvinden. Een voorbeeld is de "verkeerde bed-problematiek". Daar kan pas een einde aan gemaakt worden als er een beter alternatief voorhanden is.

2.3. Samenwerkingsverband kleine aanbieders moet gestimuleerd worden

Om een strategisch partnerschap aan te gaan met kleine aanbieders is een samenwerkingsverband gevormd van ongeveer 35 vrijgevestigde jeugdhulpaanbieders. Zij stemmen inhoudelijk met elkaar af en zullen voor andere instellingen en gemeenten als samenwerkingsverband optreden in overleggen. Om dit samenwerkingsverband in staat te stellen om op te starten en door te ontwikkelen is regionaal voorgesteld om hen 3 jaar lang met maximaal € 25.000,- te ondersteunen.

2.4. Extra investering in Veilig Thuis is nodig om wachtlijsten en vertragingen op te lossen.

Veilig Thuis was voorheen ondergebracht bij Bureau Jeugdzorg, de gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming. Sinds 1 januari 2017 is Veilig Thuis zelfstandig. Veilig Thuis heeft aanlooproblemen gehad door deze ontvlechting en door noodzakelijke uitbreidingen in de omvang van het team. Hierdoor zijn wachtlijsten en vertragingen ontstaan. Daarnaast is een stijging zichtbaar in het aantal en de ernst van de meldingen die bij Veilig Thuis binnenkomen.

2.5 Functie Kindertelefoon, vertrouwenswerk AKJ en Sensoor regionaal in stand houden in 2018

In het plan van aanpak Transformatie Jeugdhulp wordt nog van uitgegaan dat iedere gemeente zelf de functies van Kindertelefoon, Vertrouwenswerk, AKJ en Sensoor vanaf 2018 moet gaan inkopen omdat de VNG dit niet meer doet. Op 2 juni 2017 ontvingen wij een kamerbrief waaruit blijkt dat de Staatssecretaris heeft besloten om deze drie organisaties met ingang van 1-1-2018 alsnog centraal (via VWS) te gaan financieren. De verantwoordelijkheid komt bij het Rijk te liggen.

2.6 Lokale toegang moet op sterkte zijn.

Transformatie van het zorglandschap jeugdhulp vraagt op (lokaal) gemeentelijk niveau om versterking van preventie, algemene voorzieningen, basishulp en toegang. Ieder BJJG moet beschikken over de juiste mix van expertise, om de meest voorkomende vragen op het gebied van opvoeden en opgroeien zo snel en zo licht mogelijk te kunnen oppakken. Expertise vanuit specialistische jeugdhulp moet naar voren worden georganiseerd en afstemming met andere verwijzers (GI's, Veilig thuis en (huis)artsen) is noodzakelijk.

Versterking van de toegang is een lokale aangelegenheid. Aan de andere kant willen jeugdhulpaanbieders graag afspraken maken met alle BJJ's/wijkteams.

Onder de vlag van dit plan van aanpak zal worden verkend wat lokaal nodig is en wat regionaal afgesproken kan worden. Er zal regionaal een checklist worden opgesteld waarin is aangegeven wat minimaal geregeld moet worden met betrekking tot een aantal punten. Deze checklist moet lokaal worden vertaald naar een plan.

Een van de maatregelen om de lokale toegang te versterken binnen gemeente Boekel is het uitbreiden van de capaciteit van het BJJ. Dit is geheel in lijn met de transformatieopgaven.

Effect

Doorontwikkelen van het zorglandschap waarin het perspectief van ouders en jeugdigen leidend is, jeugdigen passende hulp ontvangen en waarbij thuis wonen het uitgangspunt is.

Financiële gevolgen en dekking:

Kosten

Het regionale totaalplaatje transformatie jeugdhulp ziet er als volgt uit;

Opbouw en ombouw	2017	2018
Wonen doe je thuis	4.605.150	4.714.400
Regionaal	1.562.500	787.500
Toegang (schakelpunten)	100.000	-
Totaal transformatieopgaven	6.267.650	5.501.900
Autonome ontwikkelingen en reparaties inkoopbesluit 2017 - 2020	4.939.237	3.426.362
Overige ontwikkelingen Veilig Thuis en kleine aanbieders	718.590	718.590
Totaal	11.925.477	9.646.852

Het idee is door nu te investeren we op de middellange termijn een inverdieneffect gaan zien. Naar verwachting zal dit inverdieneffect zich vanaf 2020 gaan stabiliseren zodat we wellicht in 2021 investeringen in de transformatie opgaven hebben terugverdiend.

Om flexibiliteit te creëren in het implementatietraject wordt een regionaal fonds ingericht waar de benodigde transformatie middelen aan toegevoegd worden. Uitbetalingen hieruit worden pas gedaan op basis van concrete plannen.

Voor de inleg van de gemeente Boekel betekent dit het volgende;

Inleg Transformatie	2017	2018
Blok 1. Autonome ontwikkelingen en reparaties inkoopbesluit	€ 70.071,--	€ 48.609,--
Blok 2. Opbouw, afbouw en ombouw	€ 88.917,--	€ 78.054,--
Blok 3. Overige ontwikkelingen Veilig Thuis en kleine aanbieders	€ 10.194,--	€ 10.194,--
Totaal	€ 169.182,--	€ 136.857,--

De kosten voor het versterken van de lokale toegang in 2017 en 2018 zien er, ter verduidelijking, als volgt uit;

Versterking lokale toegang	2017	2018
Uitbreiding BJJ	€ 27.250,--	€ 54.500,--

Dekking uitbreiding BJJ 2018

Voor 2018 heeft Ons Welzijn de opdracht van de gemeenteraad meegekregen om 9% in te gaan verdienen. Vanaf 2016 is er 7% inverdiend op de kostprijs. Tegelijkertijd is er voor de jaren 2016 en 2017 indexering toegepast van 1% per jaar. Dit komt o.a. door aanpassingen binnen de CAO welke vanaf mei 2016 is gaan gelden.

Het Dorpsteam Boekel heeft een efficiëntere werkwijze dan sociale teams in de regiogemeenten waardoor we met name in verdienen op de WMO kant. In totaal €32.456,-- kan van WMO naar jeugdzorg verschoven worden.

Benodigde middelen

Nu de totale inleg en de dekking uit bestaande middelen bekend zijn ziet de som van de extra middelen voor 2017 en 2018 voor gemeente Boekel er als volgt uit;

	Benodigde totale inleg transformatiekosten	Dekking transformatiekosten	Benodigde totale inleg uitbreiding BJJ	Dekking uitbreiding BJJ	Totaal benodigde middelen
2017	€ 169.182,--	0	€ 27.250,--	0	€ 196.432,--
2018	€ 136.857,--	0	€ 54.500,--	€ 32.456,--	€ 158.901,--
Totaal					€ 355.333,--

Inverdieneffect

Door nu te investeren zien we op de middellange termijn een inverdieneffect. De verwachte afbouw voor gemeente Boekel is in 2018 -/- € 51.427,--

Risico's:

1.1 De plannen zijn op een aantal onderdelen onvoldoende concreet

Het doel van de plannen is te komen tot een getransformeerd zorglandschap. Daarvoor is een degelijke analyse nodig van het zorglandschap in onze regio. Niet alle vier de thema's (transformatie opgaven) zijn op dit moment al zo ver uitgewerkt. Mede daarom zijn eventuele consequenties van de veranderingen binnen de regionale inkoop voor individuele gemeenten nog niet inzichtelijk te maken. Zoals bijvoorbeeld landelijke inkoop via regionale inkoop laten plaatsvinden of uitbreiding van inkoop jeugdhulp bij jeugdinstanties in gemeenten binnen de regio Noordoost Brabant. Eventuele knelpunten die zich als vervolg hierop voordoen bij individuele gemeenten worden inzichtelijk gemaakt en binnen de regio wordt er naar een gezamenlijke oplossing gezocht. Het transformatieplan wordt komende tijd vertaald naar implementatieplannen.

2.1 Er kan sprake zijn van belangentegenstellingen van gemeenten en zorgaanbieders

In de praktijk merken we regelmatig dat zorgaanbieders willen groeien. Ofschoon begrijpelijk past dit niet in de visie van gemeenten. Er dient een verschuiving plaats te vinden.

2.2 Niet alle ontwikkelingen zijn vooraf goed in te schatten of zijn beïnvloedbaar.

Niet alle ontwikkelingen kunnen vooraf goed ingeschat worden. Zo blijkt op dit moment landelijk een toename te zijn van meldingen bij Veilig Thuis. Ook het toenemende aantal (v)echtscheidingen heeft invloed op het beroep op jeugdzorg.

De meeste doorverwijzingen voor de LTA trajecten (die door VNG worden ingekocht) komen van huisartsen en kinderartsen. In de Jeugdwet is geregeld dat deze mogen doorverwijzen naar gespecialiseerde jeugdhulp. Ofschoon onze inspanningen erop gericht zijn om zoveel mogelijk doorverwijzingen via het BJJ te laten verlopen is de invloed van gemeente maar beperkt.

Hierdoor is het lastig op voorhand uit te gaan van harde cijfers als het gaat om inverdieneffecten.

2.3 Er liggen nu nog geen resultaatafspraken met jeugdhulpaanbieders

Komende tijd moet gewerkt worden aan de uitwerking van de plannen. Hiervoor is een regionale besturingsstructuur implementatie urgente transformatie opgaven opgesteld. De implementatie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en jeugdhulpaanbieders. De implementatie vraagt om een projectmatige aanpak.

Voor elk thema (transformatie opgave) moeten er harde resultaatafspraken met jeugdhulpaanbieders gemaakt worden.

2.3.1 Als de lokale toegang niet op orde is kan dat zijn weerslag hebben op regionale afspraken. Transformatie van het zorglandschap jeugdhulp vraag op (lokaal) gemeentelijk niveau om versterking van preventie, algemene voorzieningen, basishulp en toegang. Ieder BJJG/wijkteam moet beschikken over de juiste mix van expertise, om de meest voorkomende vragen op het gebied van opvoeden en opgroeien zo snel en zo licht mogelijk te kunnen oppakken. Expertise vanuit de specialistische jeugdhulp moet naar voren worden georganiseerd en afstemming met andere verwijzers (huis)artsen, GI's en Veilig Thuis is noodzakelijk. Versterking van de toegang is een lokale aangelegenheid. Aan de andere kant willen jeugdhulpaanbieders graag afspraken maken met alle wijk- en basisteams. Het doel is om samen goed uit te kristalliseren wat nodig is om tijdig op te schalen als dat nodig is, of af te schalen als dat kan. De komende tijd worden lokaal een aantal zaken verder uitgewerkt. In de toelichting wordt hierop ingegaan.

Communicatie:

Er ligt inmiddels een regionale besturingsstructuur voor de implementatie van de transformatie opgaven. Zowel gemeenten als jeugdhulpaanbieders als vertegenwoordigers van de BJJG's worden hierin betrokken.

Op 12 mei 2017 hebben wij een ongevraagd advies ontvangen van de Adviesraad Sociaal Domein betreffende de Transformatie Jeugdhulp. Op 9 juni 2017 hebben wij schriftelijk gereageerd op het ongevraagd advies. Deze stukken hebben wij als bijlage toegevoegd.

Uitvoering en evaluatie:

De komende tijd worden de transformatie afspraken verder uitgewerkt. Verwacht wordt dat er in het najaar 2017 voor alle onderdelen concrete resultaatafspraken liggen. Verder loopt er op dit moment een onderzoek naar de inkoopssystematiek met de opdracht hoe we de contracterings- en financieringssysteem efficiënter kunnen inzetten. Resultaten van dit onderzoek worden medio juni 2017 verwacht

Voorstel:

1. Kennisnemen van het plan van aanpak transformatie jeugdhulp
2. Extra budgetten beschikbaar stellen in 2017 (€ 196.432,-) en 2018 (€ 158.901,-) om de meest prangende knelpunten in het zorglandschap op te lossen en om de transformatieslag "opbouw, ombouw en afbouw" regionaal en lokaal mogelijk te maken, en deze extra uitgaven dekken uit de reserve sociaal domein.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Boekel
De secretaris de burgemeester

J.G. Marcic

P.M.J.H. Bos

Bijlagen ter inzage:

1. Raadsinformatiebrief d.d. 30 januari 2017.
2. Plan van aanpak transformatie jeugdhulp.
3. Voorstel inrichting regionale besturingsstructuur implementatie urgente transformatie opgaven jeugd.
4. Ongevraagd advies van de Adviesraad Sociaal Domein gemeente Boekel d.d. 12 mei 2017.
5. Ongevraagd advies van de Adviesraad Sociaal Domein gemeente Oss d.d. 20 maart 2017
6. Reactie van het College op het ongevraagde advies van Adviesraad Sociaal Domein gemeente Boekel.